

تجسم حملات سایبری چندمرحله‌ای مبتنی بر مدل انتقال باور و استنتاج فازی

علی جبار رشیدی^۱، کوروش داداش تبار احمدی^۲، فرید صمصامی خداداد^{۳*}

۱- دانشیار، مرکز پژوهشی علوم و فناوری ادغام اطلاعات، دانشگاه صنعتی مالک اشتر

۲- دانشجوی دکتری، مرکز پژوهشی علوم و فناوری ادغام اطلاعات، دانشگاه صنعتی مالک اشتر

۳- استادیار، دانشکده مهندسی فناوری‌های نوین، دانشگاه تخصصی فناوری‌های نوین آمل

(دریافت: ۹۳/۱۲/۲۹؛ پذیرش: ۹۴/۰۶/۱۰)

چکیده

تحلیلگر امنیتی در یک سامانه آگاهی وضعیتی سایبری براساس میزان باورپذیری که از وضعیت آینده کسب می‌کند می‌تواند مناسب‌ترین تصمیم‌های دفاعی را اتخاذ کند. در این سامانه میزان باورپذیری یک وضعیت از تخمین وضعیتی و ادغام اطلاعات سطح بالا به دست می‌آید. در حال حاضر چالشی‌ترین موضوع در ادغام اطلاعات سطح بالا برای دست‌یابی به آگاهی از وضعیت آینده و ارزیابی تاثیر حملات سایبری مدل‌سازی تجسم حملات با چهار مولفه تجسم یعنی رفتار، فرصت، قابلیت و نیت است. عمده طرح‌ها و الگوریتم‌های قبلی در مدل‌سازی تجسم، برای ساده‌سازی در اجرای مدل چهار مولفه فوق را مستقل فرض کرده و عملاً از تاثیر مولفه‌ها بر یکدیگر و قدرت ترکیب آنها در تجسم حملات سایبری چندمرحله‌ای صرف‌نظر کرده‌اند؛ اما در این مقاله طرح جدیدی براساس ترکیب فازی مولفه‌های تجسم و مدل انتقال باور ارائه شده است. با این طرح می‌توان اهداف بعدی یک حمله سایبری چندمرحله‌ای را به‌طور موثر تجسم نمود و تخمین مناسبی از باورپذیری آن ارائه داد. این طرح پیشنهادی در نهایت با استفاده از دادگان معتبر، براساس حملات با نویز بالا، حملات مخفی و حملات با تاثیر بالا و پایین مورد ارزیابی قرار گرفته است. نتایج شبیه‌سازی هم با توجه به سناریوهای تعریف‌شده نشان از افزایش میزان دقت با میانگین هفده درصدی در تجسم حملات سایبری چند مرحله‌ای دارد.

واژه‌های کلیدی: آگاهی وضعیتی، دفاع سایبری، انتقال باور، تجسم حملات سایبری

در زیرسامانه تجسم حملات سایبری که منجر به بالاترین سطح از آگاهی وضعیتی خواهد شد، به مسئله آینده‌نگری رویدادهای مربوط به هر وضعیت پرداخته خواهد شد. این توانایی در تجسم رویدادهای آتی بر اساس رویدادهای پویای جاری، موجب تصمیم‌گیری به‌موقع فرماندهان در صحنه نبرد سایبری خواهد شد [۱].

گرچه دو اصطلاح «تجسم» و «پیش‌بینی»^۴ در بسیاری از منابع تحقیقی یکسان فرض شده‌اند اما باید توجه داشت که تعریف تجسم با پیش‌بینی متفاوت است. از لحاظ تئوری، پیش‌بینی حدس‌هایی است که مشخص می‌کند در آینده چه اتفاقی خواهد افتاد، در حالی که تجسم صرفاً چیزهایی که در آینده اتفاق خواهد افتاد را مشخص می‌کند [۲]. به بیان ساده‌تر، پیش‌بینی به حدس‌هایی گفته می‌شود که با احتمالات متفاوتی در آینده رخ خواهند داد یعنی پیش‌بینی، فرایند برآورد موقعیت‌های ناشناخته است. پیش‌بینی در واقع یک پیش‌گویی از رویدادهای آینده در اختیار می‌گذارد ولی تجسم، زیرمجموعه‌ای از مجموعه پیش‌بینی‌ها است که در آینده به احتمال زیاد اتفاق خواهند افتاد. این تمایز مهم است چون تعیین آینده‌ای دقیق، همیشه با توجه

۱- مقدمه

با به‌کارگیری سامانه آگاهی وضعیتی در فرماندهی و کنترل سایبری امکان «شناسایی حملات»، «کشف روابط بین حملات»، «ردگیری حملات»، «ارزیابی وضعیتی فضای سایبری» و «پیش‌بینی اثرات حمله» در حجم انبوه داده‌های اخذشده از منابع مختلف، فراهم خواهد شد. برای ایجاد یک سامانه آگاهی وضعیتی سایبری نیز همان‌گونه که در شکل (۱) نشان داده شده است به سه زیرسامانه کلی درک^۱، فهم^۲ و تجسم^۳ حملات سایبری نیاز است. زیرسامانه درک حملات سایبری، به استخراج نشانه‌ها و درک مفاهیم پرداخته و بدون وجود این زیرسامانه برای استخراج اطلاعات درست، احتمال شکل‌گیری، تصویری نادرست از فضای سایبری تحت فرماندهی و کنترل به‌شدت افزایش می‌یابد. با این زیرسامانه به این سؤال پاسخ داده خواهد شد که واقعیت‌های فعلی فضای سایبری چیست؟ زیرسامانه فهم به یک پارچه‌سازی تکه‌های مختلف اطلاعات و تعیین ارتباط میان آنها می‌پردازد. با این زیرسامانه می‌توان دریافت که چه چیزی پیرامون فضای فرماندهی و کنترل سایبری رخ می‌دهد؟

3- Projection

4- Prediction

* رایانامه نویسنده مسئول: samsami.farid@gmail.com

1- Perception

2- Comprehension

توزیع‌پذیری شبکه‌ها و سامانه‌ها امکان اختلال در مدل‌سازی فوق وجود دارد. برای حل این مسئله در تجسم حملات سایبری از مؤلفه‌هایی چون نیت، قابلیت، فرصت و رفتار برای مدل‌سازی استفاده می‌شود. در حالی که کارهای قبلی برای مدل‌سازی مؤلفه‌های مذکور را مستقل نموده‌اند؛ ما در این مقاله از ترکیب مؤلفه‌ها برای مدل‌سازی تجسم حملات سایبری استفاده می‌کنیم.

۲- کارهای مرتبط

به‌طور کلی روش‌های مرسوم که در تجسم حملات استفاده می‌شود را می‌توان به چهار دسته تدوین الگوهای برای تعیین سلسله اعمال دشمن (از جمله گراف‌های حمله، الگوهای حمله)، فنون یادگیری ماشین و داده‌کاوی، تئوری بازی‌ها و زنجیره‌های مارکوف تقسیم‌بندی کرد. البته ممکن است از ترکیبی از این دسته‌ها نیز استفاده شود.

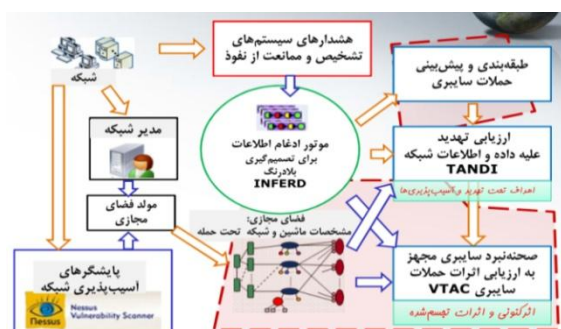
لی و همکاران [۴] در سال ۲۰۰۷ از الگوریتم همبسته‌ساز مبتنی بر آمار برای پیش‌بینی استراتژی‌های یک حمله جدید استفاده کرده‌اند. در این الگوریتم از همبسته‌سازی هشدار مکمل به نام‌های همبسته‌سازی مبتنی بر استنتاج بیزین و همبسته‌سازی مبتنی بر GCT استفاده شده بود. در این روش سناریوهای حمله با استفاده گراف‌های همبسته‌سازی ایجاد می‌شوند. البته از این الگوریتم نمی‌توان برای تجسم حملات ترکیبی استفاده نمود چرا که با مثبت ناصحیح بالایی روبه‌رو است. وو و همکاران [۵] در سال ۲۰۱۲ برای پیش‌بینی حملات سایبری از شبکه بیزین استفاده نمودند. در این مدل علاوه بر آسیب‌پذیری‌ها در شبکه که به‌وسیله گراف حمله در نظر گرفته می‌شوند، سه عامل محیطی وضعیت شبکه، ارزش دارایی‌های شبکه و تاریخ حمله به شبکه نیز لحاظ شده است. بعد از ترکیب این عامل‌ها با گراف حمله، الگوریتم احتمالی بیزین میزان احتمال حمله هر گراف را تعیین می‌کند. لی و همکاران [۶] در سال ۲۰۰۴ از یک مدل تجسم مبتنی بر شبکه بیزین به تعیین فعالیت‌های یک حمله پرداختند. در این روش‌ها پیچیدگی در توسعه و نگهداری مدل‌های مسیر حمله، چالش مهمی است چرا که روش‌های حمله، نیت‌ها و تنظیمات شبکه‌ای مرتباً تغییر می‌کنند. در بخش ارزیابی تأثیرات حملات سایبری، لیندگویست و جانسون [۷] در سال ۱۹۹۷، به همراه گروه مهندسی کامپیوتر در دانشگاه فناوری چارلمز در سوئد، به تعیین ارتباط بین حمله و اثر حمله پرداختند. در این تحقیق، آن‌ها از طبقه‌بندی‌های فن حمله استفاده کردند که در اصل توسط نیومن و پارکر [۸] معرفی شده بود. ویدالیز و جانز [۹] برای

به رخداد تصادفی یا دانش از دست‌رفته، مشخص نیست.

شکل (۱). سامانه آگاهی وضعیتی سایبری [۲]

تجسم به تحلیلگر اجازه می‌دهد تا به شرایط احتمالی آینده نگاه کند، پیش از آن که به آینده محتمل مراجعه کند و برای نتایج مختلف آماده شود. بنابراین با استفاده از تجسم صحنه نبرد سایبری و پیش‌بینی حملات سایبری، می‌توان الگوهای خاص هر حمله در سامانه را پیش‌بینی و آسیب‌پذیری‌های شبکه که برای مهاجمان جذاب هستند را تجزیه و تحلیل نمود. همچنین با استفاده از این سامانه می‌توان حملات سایبری چندمرحله‌ای و هماهنگ را ردگیری و تجسمی از وضعیت آینده این نوع حملات ارائه داد. همان‌گونه که در شکل (۲) آمده است با استفاده از سامانه صحنه نبرد سایبری مجهز شده به ارزیابی اثرات حملات سایبری می‌توان حملات را به اجرا گذاشت و با به تصویر کشیدن وضعیت فعلی صحنه نبرد سایبری و نمایش امتیازات اثرات تهدیدهای مختلف برای میزبان‌ها، سرویس‌ها، کاربران و کل شبکه، به تحلیلگران در امکان داشتن درک و نظارت بهتر بر وضعیت فعلی و آینده کمک نمود [۳].

شکل (۲). فرایند دستیابی به تجسم حملات سایبری [۱]

با توصیف مقدماتی بالا می‌توان گفت سامانه تجسم حملات به تجزیه و تحلیل هشدارهای همبسته شده، مربوط به حملات چندمرحله‌ای می‌پردازد و بر اساس آن اهداف بالقوه تحت خطر در یک شبکه را پیش‌بینی می‌کند. از چالش‌های مهم این سامانه استخراج مدلی برای چگونگی پیشرفت حرکتی حملات سایبری است. چراکه با توجه به پیچیدگی، عدم قطعیت و ماهیت

برای یادگیری رفتارهای گذشته مهاجمین استفاده شده که در نهایت از این اطلاعات برای تخمین رفتارهای آینده مهاجمین استفاده می‌کنند. ژئی تانگ لی [۱۷] در سال ۲۰۰۷ از روش‌های داده‌کاوی برای تولید گراف‌های داده استفاده کردند. این الگوریتم برای هر دنباله حمله یک درجه پیش‌بینی محاسبه می‌کند. این درجه‌بندی‌ها در نهایت به پیش‌بینی محتمل‌ترین نتیجه آینده یاری می‌رساند. تئوری بازی‌ها نیز از روش‌هایی است که می‌تواند به پیش‌بینی رفتارهای آینده مهاجم یاری برساند. لیو و همکاران [۱۸] در سال ۲۰۰۵ یک مدل تئوری بازی مبتنی بر تشویق را برای استنتاج نیت، اهداف و استراتژی‌های مهاجم ارائه کرده‌اند. در این کار تحقیقاتی این نکته بیان شده است که انتخاب بهترین مدل بازی، به درجه دقت سیستم تشخیص نفوذ و درجه همبسته‌سازی گام‌های حمله وابسته است. در این کار یک متدولوژی برای مدل کردن تعاملات بین یک مهاجم DDoS و مدیر شبکه ارائه شده است. تانگ و همکاران [۱۹] در سال ۲۰۱۱ الگوریتمی را برای آگاهی وضعیت تهدید نفوذکننده ارائه کرده‌اند. این الگوریتم مبتنی بر تئوری بازی و ادغام اطلاعات است. در این مقاله از یک ساختار شبکه بی‌زین پویا و استنتاج دقیق برای کسب و ادغام اطلاعات رفتاری مربوط به نفوذگر با استفاده می‌کنند. سرانجام پیش‌بینی رفتار آینده نفوذگر با استفاده از محاسبات موازنه پاسخ کوانتومی انجام می‌شود. در نهایت دسته چهارم روش‌ها بر استفاده از زنجیره‌های مارکوف تأکید دارند. گاوو و همکاران [۲۰] در سال ۲۰۰۳ از مدل‌های مارکوف مخفی برای پیش‌بینی حملات در لایه کاربرد استفاده کرده‌اند. مان و همکاران [۲۱] در سال ۲۰۱۰ از ARMA (که یک روش پیش‌بینی سری زمانی است) و مدل مارکوف برای پیش‌بینی وضعیت‌های امنیتی شبکه استفاده کردند. نتایج پیش‌بینی حاصل از دو مدل با مقادیر وزنی مناسبی باهم ترکیب می‌شوند تا پیش‌بینی دقیق‌تری به دست آید. یانگ^۶ و همکاران در ۲۰۰۹ [۲۲] در حوزه حملات سایبری، روشی را برای ردگیری بلادرنگ و تجسم حملات آینده ارائه کردند. روش آن‌ها برای ردگیری و تجسم اعمال حملات سایبری، یک نوع مکانیسم پوشش‌گرایانه^۷ است. در [۲۳] فاوا^۸ با استفاده از مدل مارکوف با طول متغیر^۹ اقدام به استخراج الگوهای متوالی از ویژگی‌های مختلف و تجسم هشدارهای مرتبط با حملات چندمرحله‌ای نمود. هولسوپ در [۲۴] ضرورت تجسم آینده حملات سایبری را مطرح کرده و به معرفی کارایی ادغام اطلاعات سطح بالا پرداخته است. هولسوپ با ترکیب مستقل قابلیت و فرصت، نیت مهاجم را به دست آورده است.

تعیین انواع حملاتی که یک مهاجم می‌تواند برای رسیدن به هدف انجام دهد، استفاده از نمودار درختی آسیب‌پذیری را پیشنهاد دادند. مدل آن‌ها به یک نمودار درختی جداگانه به‌ازای هر هدف نیاز دارد. فیلیپس و اسوایلر^۱ [۱۰] برای مدل‌سازی آسیب‌پذیری‌ها به‌منظور تجزیه و تحلیل خطر، استفاده از شبکه بی‌زین را پیشنهاد دادند و از «ارزیابی اثر» استفاده نموده‌اند. ویگنا و والر^۲ و کروج و کمرر^۳ [۱۱] از تجزیه و تحلیل اثر برای «تعیین اثرات حملات آشکار شده بر روی عملکرد شبکه تحت نظارت و اجزایی که هدف فعالیت‌های مخرب قرار گرفته‌اند» استفاده می‌کنند. فونگ، پوراس و والدز^۴ [۱۲] از یک الگوریتم همبسته‌سازی با رویکردی مبتنی بر مأموریت و اثر که از اولویت‌بندی و تراکم هشدارها برخوردار بود، استفاده نمودند. آن‌ها با توجه به همبندی و مأموریت شبکه به رتبه‌بندی و ادغام هشدارهای ورودی بر اساس درجه تهدیدی که شبکه را در معرض آن قرار می‌دهند، پرداختند. آرگور^۵ با ایجاد یک محیط مجازی از صحنه نبرد سایبری به ارزیابی تأثیر و تجسم حملات سایبری پرداخت. در الگوریتم ارزیابی تأثیر فوق، از یک مدل فضای مجازی مبتنی بر گراف و ترکیب ارزیابی‌های تأثیر از آسیب ناشی از حملات استفاده شده است [۱۳]. چی‌ین و همکاران [۱۴] در سال ۲۰۱۲ چارچوبی را برای تجسم تهدیدات با استفاده از استخراج الگوهای خاص حمله ارائه نمودند. در این کار یک متدولوژی فرمال نیز برای تولید سناریوهای حمله ارائه شده است. هالسوپل و همکاران [۱۵] در سال ۲۰۰۶ نیز مدلی را برای پیش‌بینی حملات ارائه کردند. پیشنهاد این افراد برای ساده‌سازی در مدل‌سازی جدا کردن مدل‌سازی تنظیمات شبکه و روش‌های حمله‌ای سایبری است. در این کار نیز از گراف‌های حمله استفاده می‌شود. ارزیابی‌ها در هر یک به‌صورت جداگانه انجام شده و نتایج در نهایت با همدیگر ترکیب شده و هدف محتمل برای حمله آینده شناسایی می‌شود. روش‌های توسعه الگوهای سلسله‌اعمال دشمن که بر رفتارهای گذشته حمله‌کننده تمرکز دارند زمانی خوب کار می‌کنند که الگوها به‌درستی تعریف شده باشند و گاهی اوقات نیاز به یادگیری خودکار هم در این روش‌ها وجود دارد. دسته‌ای دیگر از روش‌ها بر استفاده از قواعد یادگیری ماشین و داده‌کاوی برای پیش‌بینی رفتارهای آینده تمرکز کرده‌اند. این روش‌ها مبتنی بر استخراج اطلاعات مفید و الگوها از مجموعه داده‌های زیاد بوده و دارای پیچیدگی محاسباتی بالایی نیز هستند. کیپریانو و همکاران [۱۶] در سال ۲۰۱۱ روش جدیدی را برای پیش‌بینی رفتارهای مهاجمین ارائه کردند. در این روش از قواعد یادگیری ماشین

6- Yang

7- Proactive

8- Fava

9- Variable Length Markov Models

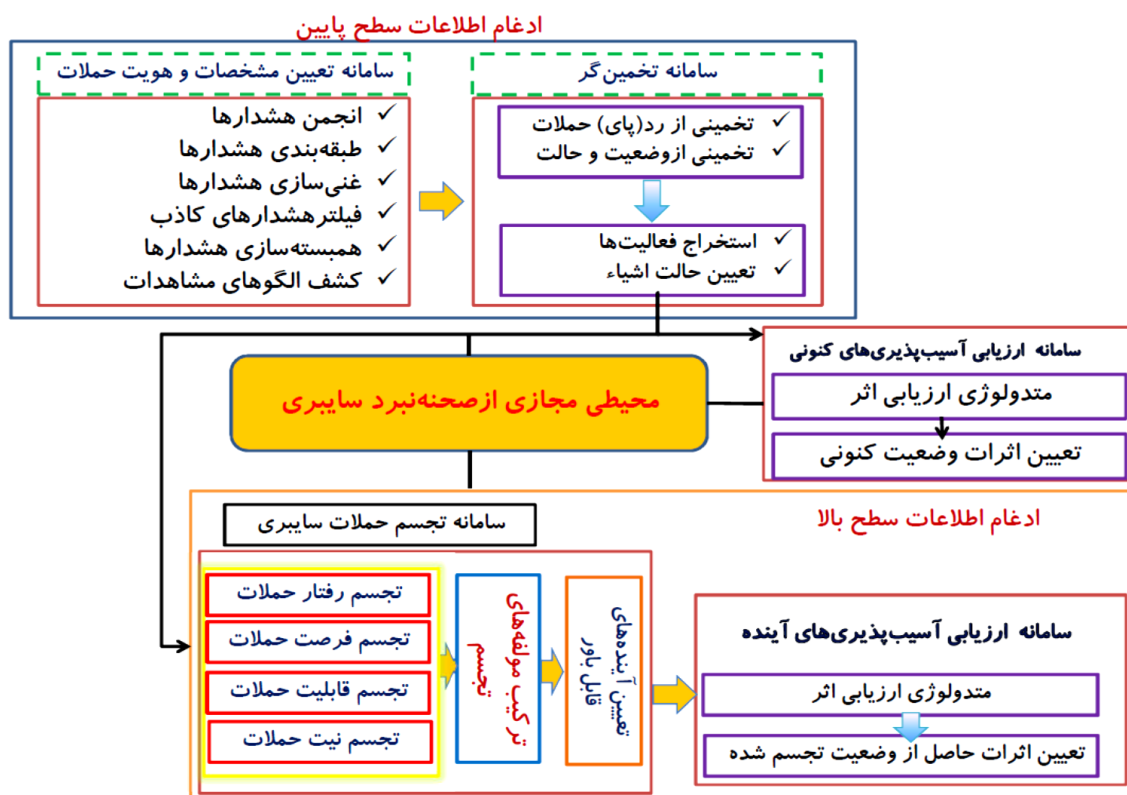
1- Philips & Swiler

2- Vigna & Valeur

3- Kruege & Kemmerer

4- Fong & Porras & Valdes

5- B.Argauer

شکل (۳). معماری پیشنهادی برای تجسم حملات سایبری [یافته تحقیق]

آینده است. یکی از وظایف این معماری محاسبه باورپذیری آینده بر اساس مدل مفهومی است که این مدل از روابط میان اشیاء و فعالیتها در محیط مجازی از صحنه نبرد سایبری به دست می آید.

۳-۱- ادغام اطلاعات سطح پایین

در معماری پیشنهادی از ادغام اطلاعات سطح پایین برای تشخیص، تعیین و تخمین وضعیتی حملات سایبری استفاده خواهد شد. در این سطح ابزارهای حسگری مختلفی از سیستم تشخیص نفوذ قرار دارند که مسئول شناسایی اشیا محیط هستند. علاوه بر این موجودیتها (شامل اشیا و مفاهیم)، اشیاء (شامل مأموریتها، میزبانها و سرویسها)، مفاهیم، رویدادها (هر چیزی که در یک زمان و مکان معین اتفاق می افتد)، گروهها (تعدادی از چیزها که باهم در ارتباطاند) و فعالیتها (هر چیزی که به آن عمل یا حرکت گفته می شود) در این سطح مشخص می شوند. در ادغام اطلاعات سطح پایین به دنبال فهم «ما» و هر آنچه برای ما مهم است، هستیم. از جمله این موارد می توان به منابع ما (منظور قابلیتها و ظرفیتها)، هر آنچه برای ما مهم است و هر آنچه به عنوان آسیب پذیری های ما مطرح است، اشاره کرد. در حقیقت در این سطح به دنبال فهم از وضعیت جاری محیط هستیم تا بتوان با توجه به دانش کسب شده، میزان درجه اهمیت هر یک از فعالیت های داخل وضعیت را مشخص کرد. در

۳- معماری پیشنهادی برای تجسم حملات سایبری

معماری آگاهی از وضعیت آینده و ارزیابی اثر شکل (۳) از سه بخش محیط مجازی از صحنه نبرد سایبری، ادغام اطلاعات سطح بالا و سطح پایین تشکیل شده و شامل چهار سامانه هویت سنج، تخمین گر، تجسم و ارزیابی میزان آسیب پذیری است. در معماری فوق رد حمله^۱ بر اساس گروهی از مشاهدات همبسته شده در محیط تحت نظارت ایجاد می شود. که هسته اصلی شکل گیری آن موتور ادغام اطلاعات برای تصمیم گیری پلادرنگ در ادغام اطلاعات سطح پایین است. همچنین در این معماری سامانه تخمین گر وضعیت سیستم را در قالب مجموعه هایی از فعالیتها و اشیاء مدل می کند و سامانه تجسم، آینده های محتمل را شناسایی می کند. سامانه ارزیابی نیز میزان آسیب پذیری را با استفاده از الگوریتم های ارزیابی اثر محاسبه و به بررسی اثرات ناشی از وقوع هر کدام از وضعیت های آینده می پردازد. خروجی این معماری برآوردی از وضعیت کنونی، اثرات وضعیت کنونی و اثرات وضعیت های قابل باور آینده است. اثرات آینده از محاسبه اثر وضعیت های محتمل آینده به دست می آید. آینده های قابل باور نیز توسط الگوریتم های ارزیابی اثر تحلیل می شوند که در نهایت خروجی این الگوریتمها تعیین اثرات

برخلاف سطح پائین، کسب «دانش از آن‌ها» مهم است. در این سطح درنهایت پیش‌بینی صرف انجام نخواهد شد بلکه تجسم مسئله اصلی است. به این دلیل که در پیش‌بینی فقط مجموعه حالاتی که بر اساس اطلاعات به دست آمده احتمال رخ دادن آن‌ها وجود دارد مشخص شده است. بنابراین از این مجموعه، حالاتی که با توجه به دانش قبلی، احتمال رخداد آن‌ها «بسیار بیشتر» است، جدا شده و اتفاق افتادن آن‌ها تجسم می‌شود. واحد تجسم به تحلیل‌گر اجازه می‌دهد که بتواند از میان وضعیت‌های آینده ممکن، یک آینده باورپذیر را به‌زای هر وضعیت ایجاد کند. در شکل (۳) می‌توان چارچوب کلی تجسم حملات را مشاهده کرد. مطابق این شکل برای تجسم وضعیت جاری (که از «دانش ما» استفاده می‌کند) به آینده، به «دانش از آن‌ها» نیاز است. این دانش، از تجسم مؤلفه‌های فرصت، قابلیت، نیت و رفتار قابل استخراج است. که منظور از تجسم فرصت^۶ تجسم امکان فعالیت در محیط سایبری برای فرصت اجرای حمله توسط مهاجم است. همچنین منظور از تجسم قابلیت^۷ تجسم آن چیزی است که یک مهاجم سایبری توانایی انجام آن را دارد. منظور از تجسم نیت^۸ آن چیزی است که مهاجم برنامه‌ریزی می‌کند تا آن کار را انجام دهد و درنهایت منظور از تجسم رفتار^۹، مطالعه فعالیت‌های گذشته، به منظور یافتن الگوهای رفتاری است. بنابراین برای این که بتوان با یک تجسم از وضعیت جاری به آینده رسید می‌بایست هر یک از این مؤلفه‌ها، تجسم شده و وضعیت آینده با توجه به هر یک از این ویژگی‌ها ارزیابی شود. در شکل (۴) جزئیات بیشتری بر اساس ترکیب مؤلفه‌های تجسم مطابق با معماری توصیفی شکل (۳) به تصویر کشیده شده است که وظیفه اختصاص امتیاز باورپذیری توسط الگوریتم‌های موجود و ادغام این داده‌ها به منظور پیش‌بینی آینده را بر عهده دارد. همان‌طور که در شکل (۴) نشان داده شده، الگوریتم‌ها، موزی با یکدیگر عمل می‌کنند تا هر کدام یک امتیاز باورپذیری برای وضعیت‌های آینده محاسبه کنند.

این امتیازها برای هر وضعیت با استفاده از نظریه دمپستر شافر با یکدیگر ترکیب می‌شوند. امتیازهای محاسبه شده برای هر مرحله حمله بار دیگر باهم ترکیب می‌شوند تا فهرستی از آینده‌های قابل باور برای هر شیء در محیط تولید شود. واحد ارزیابی میزان آسیب‌پذیری در ادغام اطلاعات سطح بالا وظیفه تعیین تأثیر مجموعه‌ای از فعالیت‌ها بر موجودیت‌ها در شبکه را بر عهده دارد. در این مدل به هر موجودیت بر اساس الگوریتم ارزیابی خسارت امتیازی بین صفر و یک داده می‌شود.

این نوع ادغام اطلاعات که متشکل از مشاهدات همبسته شده، طبقه‌بندی شده، غنی شده و ادغام شده است، هدف ایجاد مدلی است که نشان‌دهنده وضعیت و برآوردی از وضعیت باشد. لازمه مدل کردن وضعیت نیز شناسایی عناصر تشکیل‌دهنده وضعیت است که در این کار از محیط، اشیاء موردعلاقه، فعالیت و حالت اشیاء برای مدل‌سازی استفاده شده است.

- محیط^۱: منظور از محیط تنها موجودیت‌ها و روابط ملموس نیست؛ بلکه شامل موجودیت‌های غیرقابل ملموس نظیر آسیب‌پذیری‌ها نیز است. در فضای سایبری برای مدل‌سازی محیط از محیط مجازی صحنه نبرد سایبری^۲ [۲۵] استفاده می‌کنند.
- اشیاء موردعلاقه^۳: عناصر و موجودیت‌هایی در محیط که حفاظت از آن برای تحلیل‌گر دارای اهمیت است؛ اشیاء موردعلاقه نامیده می‌شود.
- فعالیت^۴: اقداماتی که به منظور تأثیرگذاری بر روی محیط انجام می‌شود، تحت عنوان «فعالیت» شناخته می‌شوند.
- حالت اشیاء^۵: با توجه به حوزه کاربرد، حالات اشیاء در حوزه‌های مختلف با یکدیگر متفاوت‌اند. در واقع حالت اشیاء تابعی از سه مورد بالا است. در فضای سایبری این حالات ممکن است، معمولی، مورد حمله قرارگرفته، آشکارشده، به‌طور جزئی مورد سوء استفاده قرارگرفته و مورد سوء استفاده قرارگرفته، باشند.

۳-۲- محیط مجازی از صحنه نبرد سایبری

در محیط مجازی صحنه نبرد سایبری می‌توان به مدل‌سازی فضای سایبری برای اجرای مانورهای حملات سایبری پرداخت. صحنه نبرد سایبری نمایش عمومی از اطلاعات حساس در مورد آسیب‌پذیری‌ها، میزان در دسترس بودن اجزاء و میزان حساسیت محیط است و مسیری‌های یک حمله در آن نشانگر سوءاستفاده‌های بالقوه از آسیب‌پذیری‌ها است. در این محیط مجازی موجودیت‌ها و روابط بین آن‌ها پردازش و مدل می‌شود. مدل فوق حاوی اطلاعات ضروری برای تشخیص رویدادهای سایبری در صحنه نبرد است و می‌توان آن را به‌عنوان مهم‌ترین و پیچیده‌ترین عامل تأثیرگذار در ادغام اطلاعات سطح بالا دانست.

۳-۳- ادغام اطلاعات سطح بالا

ادغام اطلاعات سطح بالا، به تجسم وضعیت جاری در آینده می‌پردازد. این سطح ادغام با توجه به «دانش ما» که از ادغام اطلاعات سطح پائین، حاصل شده کار خود را آغاز می‌کند و

6- Opportunity

7- Capability

8- Intent

9- Behavior

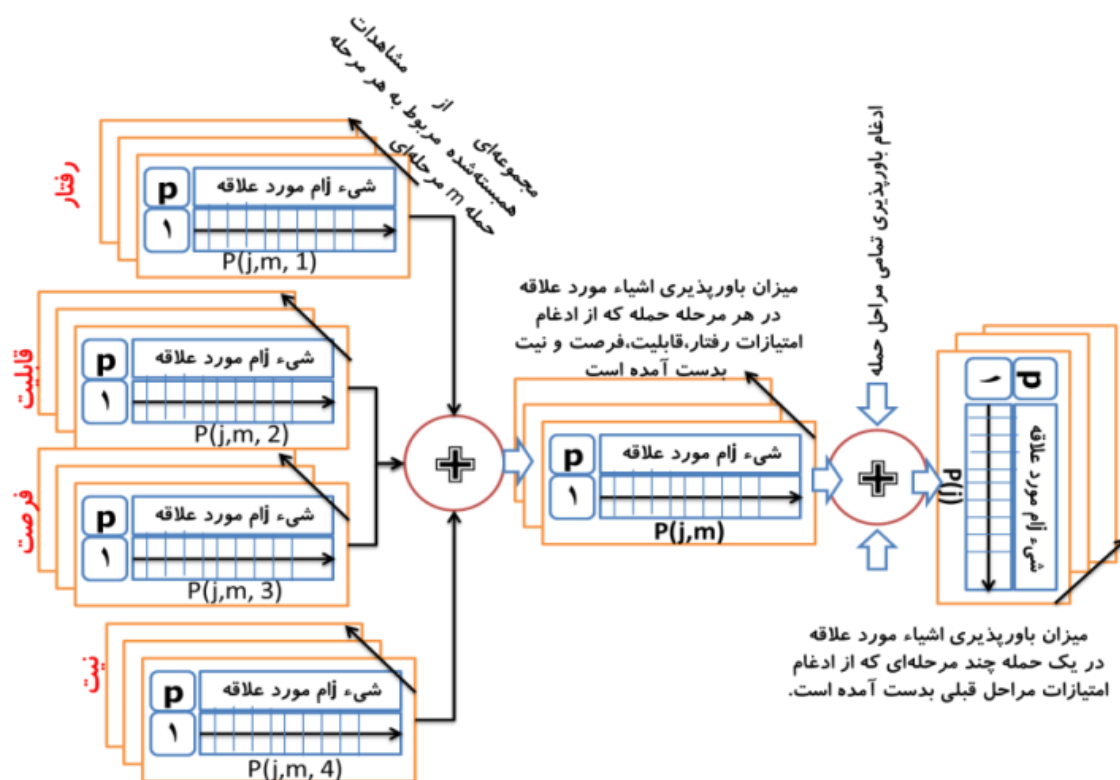
1- environment

2- virtual terrain

3- object of interest

4- activity

5- state of objects

شکل (۴). تجسم حملات سایبری چندمرحله‌ای مبتنی بر ترکیب مؤلفه‌های تجسم [یافته تحقیق]

تفاوت میان امتیاز \cdot و امتیاز نامشخص ضروری است. آینده قابل‌باور به‌صورت مجموعه‌ای از رخدادها که ناشی از وضعیت جاری می‌باشند، تعریف می‌شود. در تعریف ریاضی، آینده قابل‌باور یک وضعیت نظیر L به‌صورت $F = L U E$ تعریف می‌شود که در آن E مجموعه‌ای از رخدادهای آینده است. با محاسبه امتیاز باورپذیری نشانه‌هایی از وضعیت مستعدتر برای وقوع در آینده در اختیار تحلیل‌گران قرار می‌گیرد که به‌وسیله آن می‌توانند آمادگی لازم را در برابر وقوع رخدادها کسب کنند. در آگاهی وضعیتی سایبری امکان پیش‌بینی تمام آینده‌ها، ممکن نیست؛ از سوی دیگر پیش‌بینی تمام حالات آینده چندان مطلوب به نظر نمی‌رسد. در بحث تخمین وضعیت جاری سیستم نیز همواره خطا وجود دارد. این خطا ممکن است در محاسبه آینده‌های قابل‌باور تأثیر داشته باشد. دو مسئله مهم در مدل‌سازی تجسم باید مدنظر قرار گیرد. نخست آن‌که امتیاز باورپذیری نباید با احتمال اشتباه گرفته شود. منظور از باورپذیری آینده وجود نشانه‌هایی در وضعیت جاری سیستم است که احتمال وقوع آینده و رخ دادن عمل مربوطه را افزایش می‌دهد. همچنین برخلاف احتمال، امتیاز باورپذیری نیاز به محاسبه باورپذیری میان تمام اشیاء در محیط ندارد. مسئله مهم دوم این است که فرآیند محاسبه باورپذیری نباید با پیش‌بینی اشتباه گرفته شود، اگرچه هر چه امتیاز باورپذیری یک آینده بیش‌تر باشد، آن آینده با احتمال بالاتری رخ خواهد داد. تاکنون در مدل‌سازی تجسم از الگوریتم‌هایی به شکل موازی

برای مدل‌سازی تجسم حملات سایبری چندمرحله‌ای به مشاهدات هر مرحله از حمله، وضعیت محلی L را نسبت‌داده و قاعدتاً کل مراحل حمله، از مجموعه‌ی کلی $G = \{L_1, L_2, \dots, L_M\}$ تشکیل خواهد شد که در آن M نشان‌دهنده تعداد مراحل حمله است. در معماری پیشنهادی می‌توان چندین حمله نامرتب را که بر روی شبکه رخ می‌دهد در قالب یک وضعیت مجزا مدل کرد. نکته حائز اهمیت مدل‌سازی در ادغام اطلاعات سطح بالا آن است که الگوریتم‌های محاسبه باورپذیری باید اطلاعات را از این مدل استخراج کنند. علاوه‌براین مدل باید به‌گونه‌ای باشد که اشیاء موردعلاقه‌ی مشخصی را تعریف کند. اشیاء موردعلاقه (J) لیستی از اشیاء درون محیط هستند که به آن‌ها امتیاز باورپذیری تخصیص می‌یابد. اشیاء موردعلاقه در واقع جزئی از دارایی‌های ملموس و غیرملموس سازمان در محیط هستند که حفاظت از آن‌ها برای تحلیل‌گران حائز اهمیت است. رخدادهای آینده بر اساس نمره‌ی باورپذیری اختصاص داده‌شده به هر یک از اشیاء موردعلاقه ($j \in J$) در محیط مجازی صحنه نبرد سایبری پیش‌بینی می‌شوند. این امتیاز عددی در بازه $[0, 1]$ بوده و یا مقدار نامشخص دارد. مقادیر نزدیک به صفر نشان‌دهنده احتمال وقوع کم‌تر و مقادیر نزدیک به ۱ نشان‌دهنده احتمال وقوع بیش‌تر در آینده است. امتیاز نامشخص بیان‌گر این مطلب است که هیچ اطلاعاتی در مورد موجودیت موردنظر وجود ندارد و به این دلیل امکان اختصاص امتیاز باورپذیری وجود ندارد و نه این‌که این وضعیت در آینده رخ نخواهد داد. درک

الگوریتم مطرح شده در [۲۶] ابتدا آسیب‌پذیری‌های مربوط به هر سرویس توسط پایگاه داده CVE استخراج می‌شود. فرض کنید که S زیرمجموعه‌ای از تمام سرویس‌های جاری در شبکه و S_a مجموعه‌ای از سرویس‌هایی باشند که هدف حمله a قرار گرفته‌اند. هدف در این مسئله یافتن سرویس‌هایی (S) در شبکه است که با توجه به پیشرفت حملات جاری به احتمال زیاد مورد حمله قرار می‌گیرند؛ بنابراین برای هر سرویس در شبکه باید امتیاز باورپذیری را با توجه به رابطه زیر محاسبه نمود. فرض کنید X_{sa} یک متغیر برنولی باشد که نشان‌دهنده قابلیت مهاجم در اجرای حمله a به سرویس $s \in S$ باشد. امید ریاضی X_{sa} ($E[X_{sa}]$) از رابطه زیر محاسبه می‌شود.

$$P[S|S_a] = \frac{E(S \cap S_a)}{E(S_a)} \quad (1)$$

واضح است که برای $s \in S_a$ $E[X_{sa}]$ برابر ۱ خواهد بود. برای اضافه کردن پارامتر تأثیر به محاسبات فوق سرویس‌های موجود در شبکه را به چهار سرویس تقسیم می‌کنیم. سرویس‌هایی که (S_u) حمله به آن‌ها ناموفق بوده است؛ سرویس‌هایی (S_d) که کشف شده‌اند؛ سرویس‌هایی که (S_p) کنترل آن‌ها به‌طور جزئی در اختیار مهاجم است و سرویس‌هایی که (S_c) کنترل آن‌ها به‌طور کامل در اختیار مهاجم است.

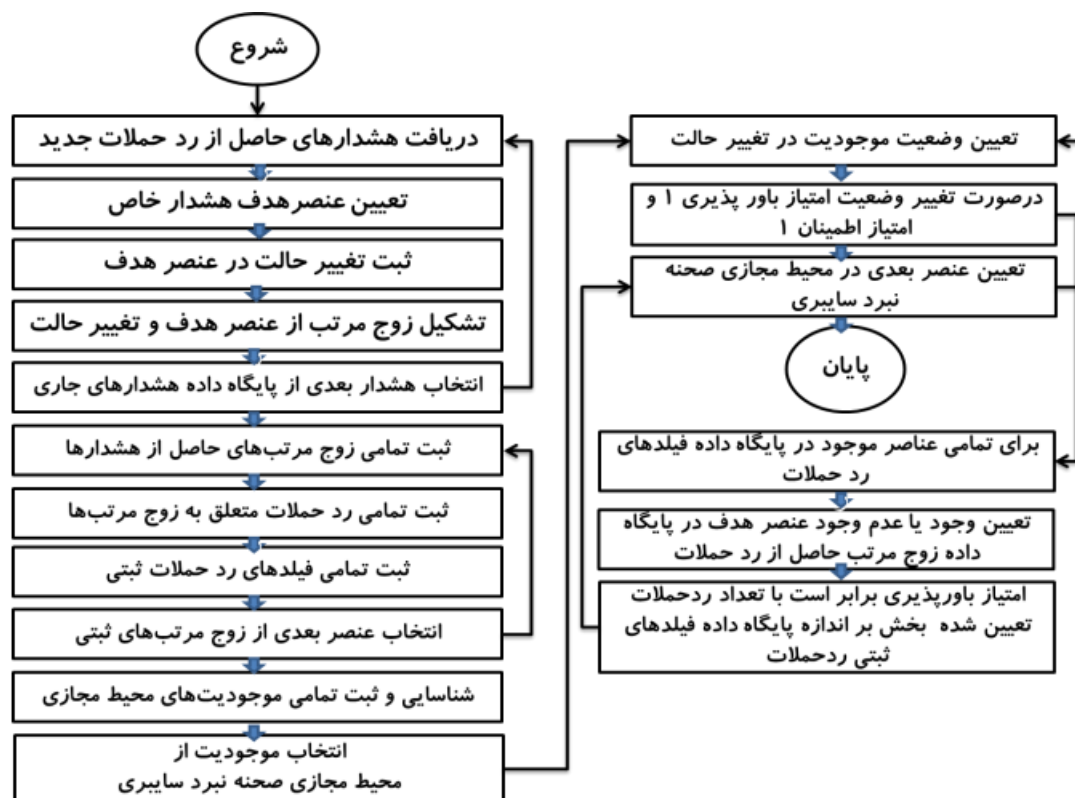
$$P[S|S_a] = \frac{E(S_u \cup S_d \cup S_p \cup S_c \cup S_a)}{E(S_a)} \quad (2)$$

به‌ازای هر سرویس s و هر حمله a ، مقدار امتیاز باورپذیری $(P[S|S_a])$ و امتیاز قابلیت اطمینان (r) محاسبه می‌شود. با این توصیف در تجسم قابلیت برای هر میزبان در شبکه الگوریتم زیر اجرا می‌شود. این الگوریتم در شکل (۵) نشان داده شده است. همان‌طور که در شکل (۳) نیز مشخص است، این الگوریتم با دریافت هشدارهای رد حمله جاری ($T_{current}$) آغاز می‌گردد که این نیز نشان‌دهنده بلادرنگ بودن الگوریتم معرفی شده است. برای تمام این هشدارها عنصری که هدف هشدار بوده (V_A) و تغییر حالت آن عنصر (S_A) را به‌صورت یک مجموعه دوتایی ذخیره می‌گردد. سپس برای هر عنصر از محیط مجازی صحنه نبرد سایبری با مراجعه به تاریخچه رد حملات و استخراج رد حملاتی که عنصر موردنظر در آن وجود داشته نسبت تعداد رد حملاتی که این عنصر موردنظر در آن وجود داشته و تغییر حالت داده است را به تعداد رد حملاتی که عنصر موردنظر در آن عضویت دارد را به‌عنوان غیرحرفه‌ای قابلیت شیء موردنظر محاسبه می‌کند.

استفاده شده است و از ارائه الگوریتمی که توانایی ارزیابی تمام وضعیت را داشته باشد؛ احتمالاً به‌دلیل پیچیدگی‌های زیادی در پیاده‌سازی و اجرا صرف‌نظر شده است. علاوه‌براین مدل‌سازی با فرض استقلال مؤلفه‌های تجسم و به‌صورت موازی سبب افزایش کارایی و به‌روزرسانی سیستم می‌شود. در این حالت هرکدام از مؤلفه‌های تجسم قابلیت، رفتار، فرصت و (نیت) برآوردی از وضعیت آینده را به همراه یک نمره تحت عنوان قابلیت اطمینان ارائه می‌کنند که درنهایت می‌توان تخمین‌های حاصله را بر اساس امتیاز قابلیت اطمینان وزن‌دهی و با استفاده از نظریه‌های مشتق شده از دمپستر شافر ترکیب نمود تا برآوردی از وضعیت نهایی یک شیء حاصل شود. در این مقاله ترکیب مؤثرتری بر اساس مدل انتقال باور و استنتاج فازی مدنظر قرار گرفته است.

۳-۳-۱- تجسم حملات سایبری مبتنی بر قابلیت

منظور از قابلیت، ادغام اقداماتی است که یک مهاجم سایبری توانایی انجام آن را دارد. قابلیت مهاجم‌ها به‌میزان سطح آموزشی و منابع فیزیکی که در اختیارشان است، بستگی دارد. اگر بخواهیم دسته‌بندی از این نوع مهاجم‌ها داشته باشیم می‌توان از مهاجمی که به‌عنوان یک کاربر عادی حوزه سایبری مطرح است و به‌سادگی اسکرپیت‌های مربوط به نفوذ را دانلود می‌کند تا مهاجم پیشرفته‌ای که از دانش و آگاهی فوق‌العاده بالایی در زمینه آسیب‌رسانی به شبکه‌ها و سامانه‌های عامل برخوردار است، نام برد. یک مهاجم پیشرفته به‌مراتب حملات پیچیده‌تری نسبت به مهاجم عادی خواهد داشت که فقط اسکرپیت‌های مربوط به نفوذ را به اجرا می‌گذارد. بنابراین نوع حمله می‌تواند نشان‌دهنده سطح توانمندی مهاجم باشد. اگر حمله پیچیده‌ای مشاهده شود، مهاجم سایبری به‌احتمال زیاد پیشرفته‌تر بوده است و بنابراین سطح بالاتری از تهدید می‌تواند همراه با آن حمله باشد. با این وجود، اگر یک حمله به‌متن یا سند عمومی رخ دهد، حمله‌کننده یک مهاجم مبتدی است، اگرچه هنوز این مهاجم نیز می‌تواند یک مهاجم پیشرفته تلقی شود. بنابراین پیچیدگی حمله می‌تواند نشان‌دهنده سطح توانمندی بالای مهاجم حوزه سایبری باشد. بنابراین تخمین قابلیت‌های مهاجم تنها به نوع حملات در دسترس وابسته نیست، بلکه به اجرای مؤثر آن حمله وابسته است. در فضای سایبر، مهاجم‌های حرفه‌ای قادر هستند تا از یک ماشین موجود در شبکه سوءاستفاده کنند، بدون آن‌که فعالیت آن‌ها شناسایی شود. درحالی‌که مهاجم‌های مبتدی غالباً از ابزارهای شناخته‌شده استفاده می‌کنند؛ بنابراین شناسایی فعالیت آن‌ها در شبکه نیز آسان‌تر است. با این حال روش کاملی برای تخمین دقیق قابلیت‌های مهاجم وجود ندارد. در این مقاله برای ساده‌سازی مسئله اقدام به تخمین قابلیت‌های مهاجم بر اساس سرویس‌هایی شده که قبلاً مورد حمله واقع شده است. برای پی بردن به

شکل (۵). الگوریتم تخمین قابلیت مهاجم [یافته تحقیق]

زیر شبکه دیگر استفاده کند. الگوریتم فرصت قواعد دیوار آتش را میان میزبانی که از آن بهره‌برداری شده و بقیه شبکه مورد تحلیل و بررسی قرار می‌دهد و سطحی از تهدید را به هر میزبان اعطا می‌کند. در تحقق تجسم فرصت فرض کنید پورت‌های بسته میان میزبان مورد بهره‌برداری قرار گرفته i و مورد بهره‌برداری قرار نگرفته j ، به صورت C_{ij} نشان داده شود. همچنین مجموعه پورت‌های مربوط به سرویس k در میزبان j باشد. d_{jk} به عنوان عامل تنزیل برای سرویس‌هایی که هنوز کشف نشده یا مورد حمله یا مورد بهره‌برداری قرار نگرفته، تعریف شود. این مقدار برای سرویس‌هایی که در حالت معمولی اند بین صفر و یک و در غیر این صورت d_{jk} برابر ۱ است. P_{ijk} امتیاز اختصاص داده شده به سرویس k در میزبان j است.

در رابطه زیر P_{open} ، P_{close} و $P_{partopen}$ همگی مقادیر میان صفر و یک دارند.

$$P_{jk} = \begin{cases} P_{open} & \text{for } C_{ij} \cap S_{jk} = \{\} \\ P_{close} & \text{for } C_{ij} \cap S_{jk} = \emptyset \\ P_{partopen} & \text{otherwise} \end{cases} \quad (3)$$

۳-۳-۲- تجسم حملات سایبری مبتنی بر فرصت

منظور از فرصت، زمان لازم مهاجم برای اجرای حملات در مرحله بعدی حمله است. در تعیین فرصت می‌توان از میزان آسیب پذیری سامانه‌ای که قرار است مورد حمله قرار گیرد و اطلاعاتی که مهاجم در حال حاضر می‌تواند به آن‌ها دسترسی داشته باشد، استفاده کرد. فرض کنید یک مهاجم سایبری می‌داند چگونه سرویس‌هایی را بر روی یک سرور شناسایی کند تا از این طریق به قواعد و قوانین مدیریتی دسترسی پیدا کند. در حالی که مهاجم دارای توانمندی شناسایی آن خدمات است، نمی‌تواند آن خدمات را مورد سوء استفاده قرار دهد مگر این‌که دقیقاً بداند که آن اطلاعات بر روی سرور در حال اجرا مهاجم تعیین کند که خدمات مدنظر بر روی سرور در حال اجرا هستند، بنابراین فرصت دسترسی به سرویس‌ها را پیدا خواهد نمود. حتی اگر مهاجم از چگونگی استفاده از یک سرویس خاصی آگاه نباشد، هنوز فرصت استفاده از آن سرویس را خواهد داشت، اما احتمال وقوع این امر اندک است به دلیل این‌که مهاجم از توانمندی و توانایی محدودی در این زمینه برخوردار است. بنابراین فرصت به پیشرفت یک مهاجم در شبکه بستگی دارد. در یک شبکه که سخت‌گیرانه پیکربندی شده است، برخی از کارگزارها و میزبان‌ها در پشت یک یا چند دیوار آتش مخفی شده‌اند. مهاجم ممکن است از ماشین‌هایی که آن‌ها را مورد بهره‌برداری قرار می‌دهد به عنوان پلی برای نفوذ به یک

دسترسی وجود دارد.

در الگوریتم شکل (۶) چهار دسته حالت جاری مبدأ حمله، حالت جاری مقصد حمله، پیکربندی قواعد دیوار آتش و سرویس‌های باز در مقصد مسیرهای ممکن در شبکه هستند. حالت جاری مبدأ و مقصد حمله، سطح دسترسی که مهاجم قبلاً به دست آورده را مشخص می‌کند. قواعد دیوار آتش نشان‌دهنده سطح محدودیت در طول مسیر است. سرویس‌های باز نشان می‌دهند که چه سرویس‌های در هدف قابل بهره‌برداری هستند. به هر عنصر موجود در یک دسته یک امتیاز تجسم بر اساس قابلیت مهاجم و یک امتیاز قابلیت اطمینان اعطا می‌شود. این مقادیر بر اساس پیکربندی شبکه مشخص می‌شوند.

در مسیر $p_{s,t}$ بین مبدأ s و مقصد t ، امتیاز فرصت و قابلیت اطمینان که به صورت $o(p_{s,t})$ و $r(p_{s,t})$ نشان داده می‌شود، خروجی نرمالیزه شده چهارعنصر هستند که در مقیاس دو مقدار ثابت $MaxProjScore$ و $MaxReliability$ محاسبه می‌شوند. از رابطه (۴) محاسبه $o(p_{s,t})$ استفاده می‌شود.

$$o(p_{s,t}) = \frac{\prod_{i \in \Omega(p_{s,t})} c_i}{\max_p (\prod_{i \in \Omega(p)} c_i)} \quad (۴)$$

پیچیدگی عمده ارزیابی فرصت ناشی از پیمایش صورت گرفته در مدل گراف مبنای شبکه که مدل عوارض مجازی نامیده می‌شود، به منظور تحلیل مسیر میان میزبان‌هایی که قبلاً توسط مهاجم مورد بهره‌برداری قرار گرفته‌اند و میزبان‌های در دسترسی که قبلاً توسط مهاجم مورد بهره‌برداری قرار نگرفته‌اند، است. به منظور کاهش این پیچیدگی، تمام میزبان‌هایی که قبلاً توسط مهاجم مورد بهره‌برداری قرار گرفته‌اند، به صورت گروهی و در قالب یک گره بانام $CompSrc$ نشان داده می‌شوند. هنگامی که یک میزبان مورد بهره‌برداری مهاجم قرار می‌گیرد. گروه $CompSrc$ به روزرسانی می‌شود. همچنین ما مجموعه میزبان‌های در دسترسی که قبلاً توسط مهاجم مورد بهره‌برداری قرار نگرفته‌اند که به صورت $ExpTgt$ و مجموعه‌ی قواعد جمع‌آوری شده‌ی دیوار آتش را بین $CompSrc$ و هر یک از مقصدها به صورت $AggRules$ نشان می‌دهیم. پیچیدگی استفاده از جستجوی اول سطح در این الگوریتم برای به‌روزرسانی $CompSrc$ ، $ExpTgt$ و $AggRules$ هنگام اضافه شدن یک میزبان جدید ($NewComp$)، $O(n+m)$ است که در آن n برابر مجموع گره‌ها در $CompSrc$ و $ExpTgt$ است و m تعداد مسیرهای میان این دو است. در شکل ۶ الگوریتمی را مشاهده می‌کنید که خروجی آن مجموعه‌ای از میزبان‌ها است که از میزبان سوءاستفاده‌شده‌ی فعلی به آن

```

If  $H_A$  is a newly compromised host then
   $N_{H_A}$  = neighbor network components of  $H_A$ 
  for all  $N_{H_A}$ 
    exposed_rules of  $N_{H_A}$  = (exposed_rules of  $N_{H_A}$ )  $\cup$  (firewall_rules of  $H_A$  to  $N_{H_A}$ )
    parent of  $N_{H_A}$  =  $H_A$ 
  end for
  push neighbor network components of  $H_A$  onto search_list
  for all elements in search_list
     $N$  = removed last element of search_list
    if  $N$  has not been visited then
      if  $N$  is a Router then
         $N_N$  = neighbors of  $N$ 
        for all  $N_N$ 
          exposed_rules of  $N_N$  = (exposed_rules of  $N_N$ )  $\cup$  ((exposed_rules of  $N$ )  $\cap$ 
          parent of  $N_N$  =  $N$ 
        end for
        push all  $N_N$  onto search_list
      else if  $N$  is a Host then
        add  $N$  to reachable_host_set
      end if
    end if
  end for
end if
end for
end if

```

شکل (۶). شبه کد تخمین فرصت مهاجم با توجه به رد مشخص حمله، میزبان تحت حمله H و تمامی موجودیت‌های شبکه N

توسط الگوریتم‌های باور سنج محلی در هر مرحله حمله از حملات چندمرحله‌ای تولید شده و به‌عنوان ورودی وارد می‌شوند. همان‌طور که پیش‌ازاین نیز گفته شد، در اولین فاز ادغام امتیاز مشتق شده از الگوریتم‌های تخمین فرصت و قابلیت، رفتار و نیت برای هر مرحله حمله با یکدیگر ترکیب می‌شوند. توجه داشته باشید که اگر یکی از اشیاء موردعلاقه از قبل مورد بهره‌برداری مهاجم قرار گرفته باشد، دیگر به آن امتیاز باورپذیری تعلق نمی‌گیرد؛ بنابراین الگوریتم‌های باور سنج محلی به عناصر مجموعه $J \subseteq J^*$ امتیاز باورپذیری اختصاص می‌دهد؛ که J^* مجموعه‌ای از اشیاء است که مورد بهره‌برداری مهاجم قرار نگرفته‌اند. برای افزایش کارایی به هرکدام از عناصر موجود در J^* که فاقد امتیاز باورپذیری‌اند، مقدار نامشخص می‌دهیم؛ به‌عبارت‌دیگر، الگوریتم باور سنج هر مرحله حمله k در مرحله حمله l و شیء j که $j \in J^*$ مقدار $p(j,l,k)$ را محاسبه می‌کند. هرکدام از الگوریتم‌های باور سنج در هر مرحله حمله یک امتیاز باورپذیری به هر شیء در هر وضعیت اختصاص می‌دهد. همان‌طور که در شکل (۴) نشان داده شد، دو مرحله ادغام وجود دارد. در مرحله اول امتیازهای اختصاص داده‌شده به هر شیء موردعلاقه توسط الگوریتم‌های فرصت و قابلیت، رفتار و نیت در هر مرحله از حملات سایبری با یکدیگر ادغام می‌شوند و خروجی آن $P(j,l)$ است. در مرحله دوم این امتیازها برای تمامی مراحل حمله با یکدیگر ادغام شده و برای هر حمله چندمرحله‌ای یک امتیاز اختصاص می‌یابد تا برای هر شیء موردعلاقه در محیط یک امتیاز باورپذیری $P(j)$ را محاسبه کنیم. از آنجایی که هرکدام از الگوریتم‌های باور سنج محلی یک امتیاز قابلیت اطمینان محاسبه می‌کند، فرآیند ادغام می‌تواند از این خروجی به‌عنوان وزن استفاده کند. وزن اختصاص داده‌شده با امتیاز قابلیت اطمینان رابطه مستقیم دارد. در فرآیند ادغام به امتیاز دارای قابلیت اطمینان بالاتر وزن بیشتری اختصاص داده می‌شود. اگر امتیاز باورپذیری یک شیء نامشخص باشد، در فرآیند ادغام عاملی در محاسبه ندارد. علاوه بر این ممکن است نتایج این الگوریتم‌ها با یکدیگر تداخل داشته باشد. فرآیند ادغام انتخابی باید توانایی حل این مشکل را داشته باشد. درنهایت چندین نمره‌ی بالا (پایین) باید امتیاز ادغام‌شده را افزایش (کاهش) دهد. نظریه ترکیب شواهد روشی برای ترکیب مشاهدات دارای عدم قطعیت است. از آنجایی که خروجی الگوریتم‌های باورسنج در هر مرحله حمله شامل قابلیت اطمینان نیز می‌باشند، ما تصمیم گرفتیم از نظریه دمپستر شافر برای ادغام استفاده کنیم.

چهار نتیجه ممکن برای هر امتیاز ممکن است رخ دهد؛ نخست آن که خروجی باورپذیر و قابل اطمینان (PR) باشد؛ دوم این که خروجی نه قابل باور و نه قابل اطمینان (NU) باشد؛ سوم این که خروجی باورپذیر و غیر قابل اطمینان (PU) باشد و درنهایت این که خروجی غیرقابل باور و قابل اطمینان (NR) باشد؛ بنابراین چارچوب تشخیص به شکل زیر خواهد بود.

در رابطه‌ی (۴) C_i به مقادیر مشخص برای عنصر i مربوطه است. $\Omega(p)$ شامل چهار دسته عناصری است که مسیر p را توصیف می‌کنند.

۳-۳-۳- تجسم حملات سایبری مبتنی بر رفتار

در تجسم رفتار، هدف بررسی و داشتن الگوهای رفتاری است. در واقع در این سطح هدف استخراج الگوهایی با توجه به رفتارهای گذشته مهاجمین است. تجسم حملات سایبری مبتنی بر رفتار شامل سه مرحله تولید رد حمله، مدل‌سازی ترتیبی و پیش‌بینی است. بنابراین از مدل مارکوف با طول متغیر و درخت پسوندی می‌توان اقدام به تجسم رفتار نمود که از وضعیت فعلی درخت پسوندی توسط الگوریتم مدل مارکوف با طول متغیر به پیش‌بینی اقدامات آینده مبادرت می‌شود. مرتبه‌ی n مدل مارکوف محتوا محدود بیانگر یک گام حمله جدید با n مشاهده قبلی در رد حمله است $(P^n\{x_{(t+1)} | x_{(t-n+1)}, \dots, x_t\})$. احتمال P^n با استفاده از وزن بال‌های فرزند درخت پسوندی با توجه به در نظر گرفتن مشاهدات قبلی محاسبه شده است. علاوه‌براین با برآورد قابلیت و فرصت برای تجسم حملات از تحلیل روند رفتاری مهاجم نیز می‌توان بهره گرفت. با این دلیل که میزان تکرار یک الگو نشان‌دهنده نوع حملات، سرویس‌های مورد حمله قرار گرفته، زیر شبکه‌هایی تحت کنترل مهاجم است که برای استخراج این الگوها از مدل مارکوف با طول متغیر استفاده می‌شود.

۳-۳-۴- تجسم حملات سایبری مبتنی بر نیت

منظور از نیت اقدامات و فعالیت‌های آتی یک مهاجم است که مهاجم با برنامه‌ریزی قبلی قصد انجام آن را دارد. تشخیص نیت مهاجمان سایبری بسیار مشکل است، مگر این که واقعاً یک عمل خاصی رخ داده باشد. وقتی مهاجمی گستردگی و تسلط خود را بر شبکه به‌دست آورد، نیاز دارد تا هدف خویش را پیگیری نماید. متأسفانه با توجه به آگاهی و دانش موجود در این حوزه هنوز هیچ مدل مرجع خاصی وجود ندارد که با استفاده از آن بتوان پیش‌بینی نمود که آیا مهاجم می‌تواند فایده حیاتی را تغییر دهد و یا این که به‌سادگی سامانه را رها خواهد ساخت. در هر صورت اگر مهاجم شناخته‌شده‌ای باشد که اغلب کارهای شرورانه‌ای را انجام می‌دهد، این احتمال وجود دارد که آن مهاجم دارای مقاصد و نیت‌های شرورانه‌ای است. با این وجود اگر هیچ‌گونه اقدام شرورانه‌ای را انجام نداده باشد، تقریباً تعیین مقاصد و نیت آن مهاجم غیرممکن است.

۳-۳-۵- ترکیب کلی مؤلفه‌های تجسم

در این مقاله چارچوبی برای تجسم حملات سایبری با استفاده از ترکیب چهار مؤلفه رفتار، نیت، فرصت و قابلیت ارائه شده است. در فرآیند ترکیب این چهار مؤلفه، امتیاز باورپذیری

جدول (۱). تجسم مدل مارکوف با طول متغیر برای سه خصوصیت زیر شبکه، پروتکل و سرویس

احتمال	مقادیر ممکن	خصوصیت
۰/۱۴۲۵	۱۹۲,۱۶۸,۱.x	زیر شبکه
۰/۹۱۵۲	۱۹۲,۱۶۸,۳.x	
۰/۱۲۵۶	۱۹۲,۱۶۸,۲۰.x	
۰/۲۵۴۸	TCP UDP	پروتکل
۰/۵۵۸۹		
۰/۴۳۴۹	SMTP sendmail 5.5.5 exploit	سرویس موردحمله
۰/۵۵۱۳	WEB-MISC http directory traversal	
۰/۰۱۳۸	FTP adm scan	

۳-۵-۱- ترکیب قابلیت و فرصت بر اساس مدل انتقال باور اولین رویکرد برای حل مشکل تجسم ترکیب الگوریتم‌های قابلیت و فرصت معرفی شده در [۲۶] است. در روش معرفی شده یک الگوریتم صوری با امکان ارتقاء ارائه شده است. توصیفات زیر، چگونگی ترکیب خروجی این دو الگوریتم را با استفاده از نظریه انتقال باور نشان می‌دهد. در این بخش از الگوریتم‌های تخمین استقرایی قابلیت و فرصت مهاجم استفاده شده است. برای ترکیب امتیازهای باورپذیری مشتق شده از الگوریتم‌های تخمین قابلیت و فرصت ما از نظریه‌های مشتق شده از دم دمپستر شافر استفاده می‌کنیم. روش‌های مختلف ترکیب باور مزایا و معایب مربوط به خود را دارند و هر کدام راه‌حلی برای یک مسئله است. ما در این گزارش مدل انتقال باور^۱ را انتخاب می‌کنیم که روند نرمالیزه کردن تضاد را از نظریه شواهد دمپستر- شافر حذف می‌کند. در این ترکیب خروجی هر کدام از الگوریتم‌های تجسم، امتیاز باورپذیری و قابلیت اطمینان است که به صورت P_i و T_i نشان داده می‌شود که در آن i یکی از دو مقدار c و o را که به ترتیب نشان‌دهنده ارزیابی قابلیت و فرصت است را نشان می‌دهد. ما چارچوب تشخیص را به صورت زیر تعریف می‌کنیم:

$$\Phi = \{P, N\} \quad (۸)$$

که در آن، P نشان‌دهنده باورپذیر بودن حمله به مقصد و N نشان‌دهنده باورپذیر نبودن آن است. تابع تخصیص جرم برای هر ارزیابی به صورت زیر تعریف می‌شود.

$$m_i(A) = \begin{cases} p_i r_i & A = \{P\} \\ (1 - p_i) r_i & A = \{N\} \\ 1 - r_i & A = \{P, N\} \end{cases} \quad (۹)$$

$$m_f(A) = m_c(A) + m_o(A) = \sum_{B \cap C = A} m_c(B) m_o(C) \quad (۱۰)$$

$$\theta = \{PR, NU, PU, NR\} \quad (۵)$$

تابع تخصیص جرم نیز به شکل زیر خواهد بود.

$$m(A) = \begin{cases} p(j, l, k) r(j, l, k) & \text{for } A = \{PR\} \\ p(j, l, k) [1 - r(j, l, k)] & \text{for } A = \{PU\} \\ [1 - p(j, l, k)] r(j, l, k) & \text{for } A = \{NR\} \\ [1 - p(j, l, k)] [1 - r(j, l, k)] & \text{for } A = \{NU\} \end{cases} \quad (۶)$$

برای محاسبه امتیاز باورپذیری و قابلیت اطمینان از روابط زیر استفاده می‌کنیم.

$$\begin{aligned} P(j, l) &= Bel(\{PR, NU\}) \\ R(j, l) &= Bel(\{PR, NR\}) \end{aligned} \quad (۷)$$

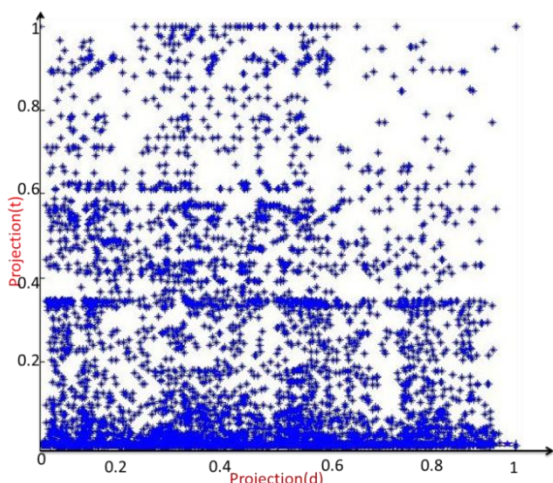
هم‌اکنون امتیازهای باورپذیری بر روی تابع تخصیص اولیه نگاشت می‌شوند و امتیاز باورپذیری $P(j, l)$ برای هر شیء در هر مرحله حمله محاسبه می‌کنیم. در مرحله بعد این امتیازها برای هر شیء ادغام می‌شوند تا $P(j)$ برای هر شیء در کل مراحل حمله محاسبه شود. همان‌طور که پیش‌ازین نیز گفته شد، امتیاز نامشخص نشان‌دهنده عدم وجود اطلاعاتی در مورد شیء موردنظر است؛ بنابراین الگوریتم ادغام باید قابلیت نادیده گرفتن امتیاز ناشناخته را داشته باشد. باین وجود اگر همه $P(j, l, k)$ ها برای یک شیء ناشناخته باشد، $P(j, l) = \text{unknown}$ خواهد بود.

در این مقاله ما اقدام به ترکیب فازی تجسم مدل مارکوف با طول متغیر برای قابلیت‌ها (چه سرویس‌هایی آشکار شده‌اند) و فرصت‌های مهاجم (چه زیر شبکه‌هایی مورد نفوذ قرار گرفته‌اند) می‌کنیم. با این فرض که تجسم قابلیت و فرصت منجر به تجسم رفتار مهاجم می‌شود. جدول (۱) تجسم بر اساس مدل مارکوف با طول متغیر برای سه خصوصیت tip و prt و dsc که به ترتیب بیان‌گر زیر شبکه، پروتکل، سرویس آشکار شده می‌باشند؛ است. روش مدل مارکوف با طول متغیر بر روی استخراج الگوها و تجسم بر پایه‌ی ویژگی‌های خاصی از هشدارهای سامانه‌های تشخیص نفوذ تمرکز می‌کند. بنابراین با استفاده از مدل مارکوف با طول متغیر و ایجاد درخت پسوندی برای هر کدام از مقادیر خصوصیت‌های tip ، prt و dsc یک احتمال وقوع محاسبه خواهد شد.

تجسم با استفاده از مدل مارکوف با طول متغیر در شبکه تحت حمله نشان می‌دهد که مقادیر $192,168,3.x$ ، UDP ، $WEB-MISC$ http directory traversal دارای بالاترین امتیاز برای خصوصیات زیر شبکه، پروتکل و سرویس موردحمله واقع شده است. ترکیب مستقیم این داده‌ها چندان مؤثر به نظر نمی‌رسد؛ زیرا^۱ (پروتکل HTTP از UDP استفاده نمی‌کند) زیر شبکه $192,168,3.x$ شامل کارگذار وب نیست؛ بنابراین نیاز به یک ادغام هوشمندانه و قوی احساس می‌شود.

ترکیب، تشکیل شده است.

توابع عضویت می‌توانند از بررسی پراکندگی ورودی‌ها مشتق شوند. شکل (۷) نمودار پراکندگی $Proj_t$ را در مقابل $Proj_d$ برای تمام اهداف در طول آزمایش نشان می‌دهد. این نمودار نشان می‌دهد که $Proj_d$ بیش‌تر به صورت تراز میان صفر و یک است؛ در حالی که غلظت $Proj_t$ در بازه $[0, 0.1]$ بیش‌تر است. نتایج آزمایش‌های ما در بر روی دادگان متفاوت، نمودارهای پراکندگی یکسانی را از خود نشان دادند. این امر ناشی از این است که در بسیاری از نمونه‌ها تعداد زیادی از میزبان‌ها پشت دیوارهای آتش قرار گرفته‌اند. در این نمونه‌ها تخمین بر مبنای سرویس‌های آشکار شده، موجب تولید مجموعه‌هایی به اندازه کافی بزرگ با توزیع یکنواخت از خدمات می‌شود.

شکل (۷). نمودار پراکندگی $Proj_t$ در مقابل $Proj_d$

به منظور تفاوت قائل شدن میان غلظت ناحیه $[0, 0.1]$ از توابع عضویت بیش‌تری برای $Proj_t$ استفاده شده است. در توابع عضویت مدنظر این مسئله از ۱۵ قاعده استنباط استفاده شده که $Proj_d$ و $Proj_t$ را با یکدیگر ترکیب می‌کند. تأکید بیش‌تر این قواعد بر روی $Proj_t$ است؛ زیرا تحلیل‌گران انسانی اعتبار بیش‌تری برای $Proj_t$ ا قائل هستند. جدول (۲) یک دید جدولی از این قواعد را نشان می‌دهد. عناصر موجود (a_{ij}) در جدول (۲) به منظور محاسبه تجسم، بر مبنای متغیر پیشین (u_{ij}) که با عملگر AND در منطق فازی تعریف می‌شود؛ جمع می‌گردند.

$$Projection = \frac{\sum_{i=1}^5 \sum_{j=1}^3 u_{ij} \cdot a_{ij}}{\sum_{i=1}^5 \sum_{j=1}^3 u_{ij}} \quad (14)$$

که در این رابطه، μ_t و μ_d به صورت i آمین و j آمین توابع عضویت $Proj_t$ و $Proj_d$ در نظر گرفته می‌شوند.

$$u_{ij} \triangleq u_i(Proj_t) \cdot u_j(Proj_d) \quad (15)$$

جدول (۲). قواعد استنتاج فازی: امتیاز تجسم به خروجی توابع عضویت داده می‌شود.

با استفاده از قانون مدل انتقال باور نشان داده شده در بالا، نه تنها پیش‌بینی ادغام شده $m_f(A)$ بلکه میزان عدم قطعیت نیز مشخص می‌گردد. در صورتی که $A = \emptyset$ باشد، این مقدار برابر حاصل جمع احتمال تمام زیرمجموعه‌های Φ می‌گردد. این بدین معنی است که $m_f(\Phi)$ نشان‌دهنده تضاد میان توابع جرم (ارزیابی) در حال ترکیب است. $m_f(P, N)$ نشان‌دهنده عدم قطعیت در قابلیت اطمینان مشاهدات است. مجموع $m_f(P, N)$ و $m(\Phi)$ نشان‌دهنده عدم اطمینان کل در نتیجه ادغام است. امتیاز تجسم بین بازه $m_f(P)$ و $m_f(\Phi)$ و $m_f(P, N)$ قرار می‌گیرد. امتیاز تجسم (ادغام شده) و قابلیت اطمینان به صورت زیر به دست می‌آیند.

$$Projection = \frac{m_f(P)}{reliability} \quad (11)$$

$$reliability = 1 - (m_f(\emptyset) + m_f(P, N)) \quad (12)$$

۳-۳-۲-۲. ترکیب قابلیت و فرصت مبتنی بر استنتاج فازی

برای هر کدام از پیش‌بینی‌های مدل مارکوف با طول متغیر یک امتیاز تجسم استخراج شود. دو امتیاز تجسم $Proj_t$ و $Proj_d$ بر اساس پیش‌بینی‌های مدل مارکوف با طول متغیر برای دو خصوصیت tip و dsc به هر میزبان شبکه اختصاص می‌یابد. $Proj(h)$ نشان می‌دهد بر اساس ترتیب زیر شبکه‌هایی که مورد حمله واقع شده‌اند، به چه احتمالی میزبان h هدف بعدی حمله مهاجم است. $Proj_d(h)$ نیز بر اساس دنباله سرویس‌های آشکار شده، به میزبان h امتیازی اختصاص می‌دهد که نشان‌دهنده این احتمال است که میزبان h هدف بعدی حمله باشد. فرض کنید $P_t(i)$ و $P_d(i)$ به ترتیب احتمالات مشتق شده بر اساس مدل مارکوف با طول متغیر برای دو خصوصیت tip و dsc باشد. همچنین فرض کنید $N(h)$ زیر شبکه‌ای که میزبان h در آن قرار دارد و $E(h)$ مجموعه‌ای از آسیب‌پذیری‌های آشکار شده در میزبان h باشد. در این صورت $Proj_t$ و $Proj_d$ با توجه به روابط زیر قابل محاسبه است.

$$Proj_t(h) = P_t(N(h))$$

$$Proj_d(h) = P_t \sum_{i \in E(h)} P_d(i) \quad (13)$$

برای ترکیب $Proj_t(h)$ و $Proj_d(h)$ ما از سامانه‌های استنتاج فازی استفاده می‌کنیم که یکی از روش‌های قدرتمند برای ادغام داده محسوب می‌شوند و به تقلید از تحلیل‌های انسانی می‌پردازد. دو نوع سیستم استدلال فازی وجود دارد؛ مددانی و سوگنو. ما در این گزارش از روش سوگنو استفاده می‌کنیم؛ زیرا پیوستگی سطح خروجی را تضمین می‌کند. این سامانه از دو جزء اصلی توابع عضویت جهت فازی کردن ورودی‌ها و قواعد استنتاج برای

جدول (۳). یک سناریوی حمله با سطح تأثیر بالا

مرحله	آدرس مهاجم	آدرس قربانی
۱	۹۵,۲۳۱,۷۲	۱۹۲,۱۶۸,۱,۳
۲	۲۳۷,۲۲,۲۰۲,۱۴۰	۱۹۲,۱۶۸,۱,۳
۳	۱۷۸,۸۷,۴۶,۹۱	۱۹۲,۱۶۸,۱,۳
۴	۱۹۲,۱۶۸,۱,۳	۱۹۲,۱۶۸,۲,۶
۵	۱۹۲,۱۶۸,۱,۳	۱۹۲,۱۶۸,۲,۸
۶	۱۹۲,۱۶۸,۱,۳	۱۹۲,۱۶۸,۲,۹
۷	۱۹۲,۱۶۸,۱,۳	۱۹۲,۱۶۸,۲,۱۸
۸	۱۹۲,۱۶۸,۲,۱۸	۱۹۲,۱۶۸,۴,۲۲
۹	۱۹۲,۱۶۸,۴,۲۲	۱۹۲,۱۶۸,۶,۱۱۱
۱۰	۱۹۲,۱۶۸,۶,۱۱۱	۱۹۲,۱۶۸,۷,۹

جدول (۴). یک سناریوی حمله با سطح تأثیر پایین

مرحله	آدرس مهاجم	آدرس قربانی
۱	۹۵,۲۳۱,۷۲	۱۹۲,۱۶۸,۱,۳
۲	۲۳۷,۲۲,۲۰۲,۱۴۰	۱۹۲,۱۶۸,۱,۳
۳	۱۷۸,۸۷,۴۶,۹۱	۱۹۲,۱۶۸,۱,۳
۴	۱۹۲,۱۶۸,۱,۳	۱۹۲,۱۶۸,۲,۶
۵	۱۹۲,۱۶۸,۱,۳	۱۹۲,۱۶۸,۲,۶
۶	۱۹۲,۱۶۸,۱,۳	۱۹۲,۱۶۸,۲,۹
۷	۱۹۲,۱۶۸,۲,۹	۱۹۲,۱۶۸,۴,۳۵
۸	۱۹۲,۱۶۸,۲,۹	۱۹۲,۱۶۸,۴,۱۶
۹	۱۹۲,۱۶۸,۲,۹	۱۹۲,۱۶۸,۲,۲
۱۰	۱۹۲,۱۶۸,۲,۲	۱۹۲,۱۶۸,۵,۵
۱۱	۱۹۲,۱۶۸,۲,۲	۱۹۲,۱۶۸,۴,۴۰
۱۲	۱۹۲,۱۶۸,۴,۴۰	۱۹۲,۱۶۸,۶,۵
۱۳	۱۹۲,۱۶۸,۲,۲	۱۹۲,۱۶۸,۳,۱۷
۱۴	۱۹۲,۱۶۸,۶,۵	۱۹۲,۱۶۸,۷,۹

جدول (۵). یک سناریوی حمله با پارامتر مخفی‌نگی

مرحله	آدرس مهاجم	آدرس قربانی
۱	۹۵,۲۳۱,۷۲	۱۹۲,۱۶۸,۱,۳
۲	۲۳۷,۲۲,۲۰۲,۱۴۰	۱۹۲,۱۶۸,۱,۴
۳	۱۹۲,۱۶۸,۱,۳	۱۹۲,۱۶۸,۲,۷
۴	۱۹۲,۱۶۸,۲,۹	۱۹۲,۱۶۸,۴,۲۰
۵	۱۹۲,۱۶۸,۴,۲۰	۱۹۲,۱۶۸,۶,۱۱۳
۶	۱۹۲,۱۶۸,۶,۱۱۳	۱۹۲,۱۶۸,۷,۹

با توجه به حملات شبیه‌سازی شده بر اساس سناریوهای تعریفی در جدول‌های (۳، ۴ و ۵) عملکرد هرکدام از دو روش بدون ترکیب و با ترکیب قابلیت و فرصت برای حملات با پارامترهای متفاوت مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. بر اساس دادگان

Proj _d	Proj _t				
	low 1	low 2	low 3	medium	high
low	۰/۰	۰/۲	۰/۴	۰/۶	۰/۸
medium	۰/۲	۰/۴	۰/۶	۰/۸	۱/۰
high	۰/۴	۰/۶	۰/۸	۰/۸	۱/۰

نتایج کلی می‌تواند با استفاده از نمودار سطح ورودی/خروجی نشان داده شود؛ که سطح در ناحیه غلیظ IP exposure به‌منظور تمایز میان ورودی‌ها و کاهش مثبت اشتباه، یک‌رود صعودی با سرعت بالا دارند. تغییرات با در نظر گرفتن سرویس‌های آشکار شده، موجب توزیع یکنواختی که پیش این نیز گفته شد، می‌گردد.

۴- شبیه‌سازی الگوریتم پیشنهادی و نتایج آن

برای شبیه‌سازی معماری پیشنهادی از سناریوهای مختلف حمله استفاده شده است. این سناریوها از یکسری حملات از پیش معین ایجاد شده است. معمولاً در شبیه‌سازهای حملات سایبری، از واسط کاربری جهت انتخاب یک سری از پارامترهای حمله استفاده می‌شود. در شکل (۸)، واسط کاربری شبیه‌سازی مربوط به شبیه‌ساز نسخه هفت آرنا که برای ایجاد حملات از آن استفاده کرده‌ایم را مشاهده می‌کنید. این پارامترها سعی می‌کنند تا رفتار مهاجم را شبیه‌سازی کنند. دو پارامتر مهم که در بیش‌تر شبیه‌سازهای حملات سایبری وجود دارند، «سطح تأثیر» و «میزان مخفی بودن» حملات است. سطح تأثیر یک حمله نشان‌دهنده میزان انحراف مهاجم از کوتاه‌ترین مسیری است که مهاجم برای رسیدن میزبان هدف انتخاب می‌کند. یک حمله در حالتی مؤثرتر است که از کمترین «انحراف» برای رسیدن به مقصد استفاده شود. در جدول (۳ و ۴)، دو نمونه سناریوی حمله را به ترتیب با سطح تأثیر بالا و پایین مشاهده می‌کنید. مخفی بودن یک حمله نشان‌دهنده این موضوع است که مهاجم در مسیر رسیدن به قربانی ممکن است از چند میزبان میانی نیز استفاده کرده باشد؛ اما فعالیت‌های منجر به بهره‌برداری از این میزبان‌ها کشف نشده‌اند. جدول (۵) یک سناریوی حمله با پارامتر مخفی را نشان می‌دهد.

سناریوی حمله جدول (۵) استفاده شده است، و در این سناریوی حمله گام‌های مخفی میان گام ۲ و ۳، باعث ضعف روش ترکیب قابلیت و فرصت مبتنی بر سامانه‌های استنتاج فازی در شناسایی الگوی حملات و در نتیجه باعث کاهش دقت تجسم می‌شود؛ اما پس از مرحله ۳ مجدداً در مراحل ۴ و ۵، الگوی حملات شناسایی شده و برای مقصد نهایی دقت تجسم بیش‌تر می‌شود.

- ترکیب قابلیت و فرصت بر اساس مدل انتقال باور در برابر حملات با سطح تأثیر بالا در حالت معمولی دارای دقت بالایی است؛ اما این الگوریتم برای شبکه‌هایی، با تعداد زیاد میزبان‌ها و پیکربندی‌های یکسان مؤثر عمل نمی‌کند. در حالی که حملات با سطح تأثیر پایین موجب کاهش شدید عملکرد روش ترکیب قابلیت و فرصت بر سامانه‌های استنتاج فازی می‌گردد، در مورد روش ترکیب قابلیت و فرصت بر اساس مدل انتقال باور ماجرا متفاوت است. در این روش رتبه حمله میزبان‌های جدید به‌منظور گمراهی، موجب کاهش رتبه‌ی سایر میزبان‌ها نمی‌گردد؛ بنابراین از مزیت‌های روش ترکیب قابلیت و فرصت بر اساس مدل انتقال باور این است که تحت تأثیر این‌گونه حملات (سطح تأثیر پایین) قرار نمی‌گیرد و دچار انحراف نمی‌شود. عملکرد روش ترکیب قابلیت و فرصت بر اساس مدل انتقال باور در حملات مخفیانه شبیه به روش ترکیب قابلیت و فرصت بر سامانه‌های استنتاج فازی است.

۵- نتیجه‌گیری

در این مقاله معماری جدید برای تجسم حملات سایبری مبتنی بر آگاهی از وضعیت آینده و ارزیابی تأثیر معرفی گردید که به تجسم وضعیت‌های آینده یا همان آینده‌های قابل‌باور می‌پردازد. این آینده‌های قابل‌باور نیز در همین معماری مورد ارزیابی اثر قرار گرفته است. با اجرای موازی الگوریتم آگاهی از وضعیت آینده و ارزیابی تأثیر، برآوردی از وضعیت آینده صورت گرفته و یک نمره تحت عنوان قابلیت اطمینان ارائه شد. این تخمین‌ها بر اساس امتیاز قابلیت اطمینان وزن گرفته و با استفاده از نظریه‌های مشتق شده از دمپستر شافر ترکیب شده‌اند و برآوردی از وضعیت نهایی یک شیء ارائه داده‌اند. در ادامه برای دستیابی به افزایش دقت تجسم در پیش‌بینی به موقع و دقیق اهداف احتمالی حمله به ترکیب مؤلفه‌هایی چون قابلیت، فرصت، رفتار و نیت پرداخته شد. به دلیل اهمیت ترکیب قابلیت و فرصت در نمایش نیت و رفتار مهاجم در این کار تحقیقی این دو مؤلفه باهم با دو روش فازی و مدل باور ترکیب شده‌اند. نتایج نشان داده است که ترکیب قابلیت و فرصت بر اساس مدل انتقال

موجود، ما الگوریتم خود را برای بررسی میزان دقت در پیش‌بینی مقصد بعدی حمله اجرا کردیم. هدف اصلی سامانه‌های تجسم حملات سایبری ارائه یک فهرست رده‌بندی شده از اهداف تجسم شده، به جای این که دقیقاً هدف بعدی حمله را مشخص کنند، است. برای بررسی کارایی الگوریتم باید درصد احتمال به دست آمده برای میزبان مورد حمله واقع شده را یک مرحله قبل از حمله بررسی کنیم. نتایج در این مقاله به صورت بازه [lower, upper] بیان می‌شود که نشان‌دهنده بازه رتبه‌بندی شده از میزبان‌هایی است که همان امتیازی که هدف کسب کرده است را کسب کرده‌اند.

جدول (۶). میزان دقت تجسم با استفاده از ترکیب و بدون

ترکیب مؤلفه‌های تجسم

نوع ترکیب	شبکه هدف		
	High Eff	Medium Eff	Low Eff
مدل انتقال باور	[59%,79%]	[55%,77%]	[54%,74%]
فازی	[85%,88%]	[84%,88%]	[81%,84%]
بدون ترکیب	[35%,48%]	[34%,58%]	[31%,54%]

جدول (۵) نشان‌دهنده میزان دقت تجسم با استفاده از ترکیب و بدون ترکیب مؤلفه‌های تجسم است. ضمناً با نتایج این بخش و آنچه در بخش پیشین بیان شد می‌توان گفت که :

- ترکیب فازی تجسم قابلیت و فرصت مهاجم برای حملات با تأثیر بالا بسیار مؤثر عمل می‌کند و در حملات با سطح تأثیر پایین جدول (۳)، که به مقصد ۱۹۲,۱۶۸,۷,۹ صورت می‌گیرد. کارایی تجسم صورت‌گرفته با روش ترکیب قابلیت و فرصت بر سامانه‌های استنتاج فازی در مراحل ۵ و ۹ و ۱۰ و ۱۳ و ۱۴ به شدت افت می‌کند. در مرحله ۵ مهاجم اقدام به حمله مجدد به میزبانی کرده است که قبلاً به آن نفوذ کرده است. در مرحله ۹، مهاجم پس از این که در مرحله قبل توانست به زیر-شبکه ۱۹۲,۱۶۸,۴.X نفوذ کند، مسیر حمله خود را تغییر داد و میزبان دیگری را در زیرشبکه ۱۹۲,۱۶۸,۲.X هدف قرارداد. در مراحل ۱۰ و ۱۳، مهاجم اقدام به نفوذ در زیرشبکه‌هایی کرده است (۱۹۲,۱۶۸,۳.X و ۱۹۲,۱۶۸,۵.X) که مقصد نهایی در آن زیرشبکه‌ها موجود نیست. در مرحله ۱۴، مهاجم از میزبانی به‌عنوان مقصد استفاده کرده است که در چند مراحل قبل کنترل آن را به دست آورده است. توجه داشته باشید آنچه در موارد فوق رخ می‌دهد (حمله به طیف زیادی از زیرشبکه‌ها)، موجب گم‌شدن الگوی حمله و در نتیجه کاهش بازدهی می‌گردد (روش ترکیب قابلیت و فرصت مبتنی بر سامانه‌های استنتاج فازی قادر نیست تا مقصد حقیقی حمله را تشخیص دهد). در ارزیابی روش مبتنی بر ترکیب فازی برای حملات مخفی از

- Maryland, USA), 1989.
- [8] S. Vidalis and A. Jones, "Using vulnerability trees for decision making in threat assessment," tech. rep. University of Glamorgan, School of Computing, Wales, UK, June 2003.
- [9] C. Phillips and L. P. Swiler, "A graph-based system for network-vulnerability analysis," in Proceedings of the 1998 workshop for new security paradigms, pp. 71–79, (New York, NY, USA), 1998.
- [10] F. Valeur, G. Vigna, C. Kruegel, and R. A. Kemmerer, "Comprehensive approach to intrusion detection alert correlation," IEEE Transactions on Dependable and Secure Computing, vol. 1, no. 3, pp. 146–169, 2004.
- [11] P. Porras, M. Fong, and A. Valdes, "A mission impact based approach to infosec alarm correlation," in Recent Advances in Intrusion Detection, 5th International Symposium, RAID 2002. Proceedings (Lecture Notes in Computer Science Vo. 2516), pp. 95 – 114, (Zurich, Switzerland), 2002.
- [12] J. A. Brian, "Virtual Terrain Assisted Impact Assessment for Cyber Attacks," Rochester, New York, July 2007.
- [13] S. H. Chien and C. S. Ho, "A Novel Threat Prediction Framework for Network Security," in Advances in Information Technology and Industry Applications, Springer, pp. 1–9, 2012.
- [14] J. Holsopple, S. J. Yang, and M. Sudit, "TANDI: threat assessment of network data and information, presented at the Defense and Security Symposium, p. 62420, 2006.
- [15] C. Cipriano, A. Zand, A. Houmansadr, C. Kruegel, and G. Vigna, "Nexat: A history-based approach to predict attacker actions," presented at the Proceedings of the 27th Annual Computer Security Applications Conference, pp. 383–392, 2011.
- [16] Z. Li, J. Lei, L. Wang, and D. Li, "A data mining approach to generating network attack graph for intrusion prediction, presented at the Fuzzy Systems and Knowledge Discovery, Fourth International Conference on FSKD 2007, vol. 4, pp. 307–311, 2007.
- [17] P. Liu, W. Zang, and M. Yu, "Incentive based modeling and inference of attacker intent," objectives and strategies, ACM Trans. Inf. Syst. Secur. TISSEC, vol. 8, no. 1, pp. 78–118, 2005.
- [18] K. Tang, M. Zhao, and M. Zhou, "Cyber Insider Threats Situation Awareness Using Game Theory and Information Fusion based User Behavior Predicting Algorithm, J. Inf. Comput. Sci. vol. 8, no. 3, pp. 529–545, 2011.
- [19] F. Gao, J. Sun, and Z. Wei, "The prediction role of hidden markov model in intrusion detection," presented at the Electrical and Computer Engineering, IEEE CCECE 2003, vol. 2, pp. 893–896, 2003.
- [20] D. Man, Y. Wang, Y. Wu, and W. Wang, "A combined prediction method for network security situation," International Conference on presented at the Computational Intelligence and Software Engineering (CiSE), pp. 1–4, 2010.
- [21] S. J. Yang, A. Stotz, J. Holsopple, M. Sudit, and M. Kuhl, "High level information fusion for tracking and projection of multistage cyber-attacks, Inf. Fusion, vol. 10, no. 1, pp. 107–121, 2009.
- [22] D. S. Fava, S. R. Byers, and S. J. Yang, "Projecting cyber attacks through variable-length markov models, Inf. Forensics Secur. IEEE Trans. On, vol. 3, no. 3, pp. 359–369, 2008.

باور در برابر حملات با سطح تأثیر بالا در حالت معمولی دارای دقت بالایی است و زمانی که شبکه، دیوار آتشی با قواعد سخت‌گیرانه و سرویس‌های کمکی محدودتری دارد، مؤثرتر است. این درحالی است که حملات با سطح تأثیر پایین موجب کاهش شدید عملکرد روش ترکیب قابلیت و فرصت بر سامانه‌های استنتاج فازی می‌گردد، در مورد روش ترکیب قابلیت و فرصت بر اساس مدل انتقال باور ماجرا متفاوت است. علاوه‌براین به این نتیجه رسیدیم که برای حملاتی که از الگوهای پایه منحرف می‌شوند، نظیر نویزها یا حملات مخفیانه روش ترکیب قابلیت و فرصت مبتنی بر استنتاج فازی می‌تواند از روش ترکیب قابلیت و فرصت بر اساس مدل انتقال باور استفاده کند و یا اگر این انحراف موقتی است مجدداً الگو را استخراج کند.

یکی از کارهای آینده بررسی کارایی این معماری و پارامترهای معرفی شده در الگوریتم‌های باورسنج در هر مرحله حمله با استفاده از دادگان‌های وسیع است. ارائه الگوریتم‌هایی برای ارزیابی اثر وضعیت‌های فعلی و آینده و ترکیب مؤثرتر الگوریتم‌های باورسنج می‌توانند از مسائل مطرح آینده باشند.

۶- مراجع

- [1] K. Dadashtabar, A. J. Rashidi and H. Shirazi, "A new pattern for improvement of situation awareness based on information fusion," 6th National conference in electronic warfare, 2014. (in persian)
- [2] K. Dadashtabar, A. J. Rashidi, and H. Shirazi, "A new model for projection of multi stage cyber attack," 2th National symposium in cyber defence, 2015. (in persian)
- [3] K. Dadashtabar, A. J. Rashidi, and H. Shirazi, "a new architecture for impact projection of cyber attacks based on high level information fusion in cyber command and control," journal of electronical & cyber defence, vol. 2, no. 4, 2015, no. 8, (in persian)
- [4] X. Qin and W. Lee, "Discovering novel attack strategies from INFOSEC alerts, in Data Warehousing and Data Mining Techniques for Cyber Security, Springer, pp. 109–157, 2007.
- [5] J. Wu, L. Yin, and Y. Guo, "Cyber-attacks prediction model based on Bayesian network, presented at the Proceedings of the 2012 IEEE 18th International Conference on Parallel and Distributed Systems, pp. 730–731, 2012.
- [6] U. Lindqvist and E. Jonsson, "How to systematically classify computer security intrusions," in Proceedings of the IEEE Symposium on Security and Privacy, pp. 154–163, (Oakland, CA, USA), 1997.
- [7] P. G. Neumann and D. B. Parker, "A summary of computer misuse techniques," in Proceedings of the 12th National Computer Security Conference, pp. 396–407, (Baltimore,

- [23] J. Holsopple, J. Yang, and M. Sudit, "TANDI: Threat assessment of network data and information," in Proceedings of SPIE, Defense and Security Symposium, vol. 6242, pp. 114–129, April 2006.
- [24] D. Fava, J. Holsopple, S. J. Yang, and B. Argauer, "Terrain and behavior modeling for projecting multistage cyber attacks," 10th International Conference in Information Fusion, pp. 1–7, 2007.
- [25] J. Holsopple and S. Yang, "FuSIA: Future situation and impact awareness," in Proceedings of 11th International Conference on Information Fusion, pp. 1–8, 2008.

Projection of Muli Stage Cyber Attack Based on Belief Model and Fuzzy Inference

A. J. Rashidi, K. Dadashtabar Ahmadi, F. Samsami Khodadad *

Amol new University of Technology
(Received: 20/03/2015, Accepted: 01/09/2015)

ABSTRACT

Determination of plausible future of ungoing cyber attacks enables the security analyst to make the best defense decisions based on achieved plausibility level. To achive the plausibility level of a situation, situational estimation and high level information fusion are used. In high level information fusion, for situation awareness of future and impact assessment of cyber attacks four componnets of projecting, behaviour, capability, opportunity and intent are used.

Almost all of the models used for projecting multi stage cyber attacks assuming the four components independent from each other to simplify the implementation. Thus, they ignored the impact of the components on each other and their combination ability in projecting multi stage cyber attacks. In this paper, we have presented a scheme based on belief model and fuzzy inference. Finally, the scheme has been evaluated using valid dataset, high stealth attacks and high impact and low impact attacks. The simulation results for the defined scenarios show accuracy increase in projecting multi-stage cyber attacks.

Keywords: Situationa Awareness, Cyber Attack, Cyber Defense, Belief Model, Fuzzy Inference